

01112 11111 11111

11111 11111 11111

11111 11111 11111

11111 11111 11111

11111 11111 11111

11111 11111 11111

11111 11111 11111

11111 11111 11111

11111 11111 11111

11111 11111 11111

11111 11111 11111

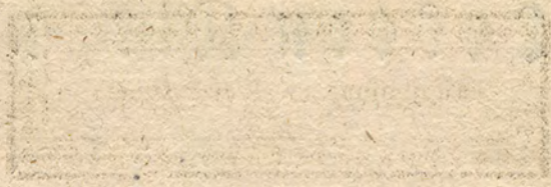
Lasten Kirja.

Koetus
Jak. Juteinilda.

Wipurissa,

Walmistettu A. Cederwallerin Kirja-
painossa vuonna 1816.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

530 SOUTH EAST ASIAN AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS 60607

TEL: 773-936-3700

FAX: 773-936-3701

WWW.PHYSICS.UCHICAGO.EDU

© 2000 THE UNIVERSITY OF CHICAGO

ALL RIGHTS RESERVED

Kuuliaisuus on Lapsen kunnia.

A D U E J Å S Y

L M N R S H K P T W

ållå ämmå ännå ärrå äsfå ho fo pe te ie we

a o u e i ä ö y

l m n r s h k p t i w.

aa oo uu ee ii ää öö yy

ai au oi ou ui uo ei eu

ie iu äi äy öi öy yi yö.

Al	ol	ul	el	il	ál	ól	yl
am	om	um	em	im	ám	óm	ym
an	on	un	en	in	án	ón	yn
ar	or	ur	er	ir	ár	ór	yr
as	os	us	es	is	ás	ós	ys
ah	oh	uh	eh	ih	áh	óh	yh
af	of	uf	ef	if	áf	óf	yf
ap	op	up	ep	ip	áp	óp	yp
at	ot	ut	et	it	át	ót	yt.

La	lo	lu	le	li	lá	lô	ly
ma	mo	mu	me	mi	má	mô	my
na	no	nu	ne	ni	ná	nô	ny
ra	ro	ru	re	ri	rá	rô	ry
sa	so	su	se	si	sá	sô	sy
ha	ho	hu	he	hi	há	hô	hy
fa	fo	fu	fe	fi	fá	fô	fy
pa	po	pu	pe	pi	pá	pô	py
ta	to	tu	te	ti	tá	tô	ty
ja	jo	ju	je	ji	já	jô	ji
wa	wo	wu	we	wi	wá	wô	wy.

Ny=kyi=set suu=ret puus=ta=wit.

A O U E I Ä Ö Y

L M N R S H K G

ällä ämmä ännä ärrä ässä ho ko ge

P B T D J W

pe be te de je we

Ny=kyi=set pie=net puus=ta=wit.

a o u e i ä ö y

l m n r s h k g p b t d j w.

Al=ku lu=ke=mi=seen.

Lap=si on pie=ni ih=mi=nen,
 jol=la on eh=to se=kä hy=wään
 et=tä pa=haan. Hy=wäs=tä on
 hä=nel=le on=ni, ja pa=has=ta
 wa=hin=go.

Ih-mi-nen on wa-paa o-len-do maan pääl-lä, jolla on sie-lu ja ruu-mis. Ruu-mis e-lää ja kuo-lee, mut-ta sie-lu on jär-jel-li-nen hen-gi, jo-ta ei kuo-le-ma kää-si-tä.

Maa on kaik-kein e-lä-wäin, se-kä suur-ten et-tä pien-den, yh-tei-nen a-sun-pai-kka; mut-ta ih-mi-sen oi-ke-a ko-to on Tai-waas-sa, jon-ne ym-mär-ryö ja kir-jat meil-le tien neu-wo-wat.

Tai-was mer-ki-see py-hy-wäis-tä i-lo-a ja au-tuut-ta. Tai-waan pe-ril-li-set o-wat ne, jot-ka tääl-lä nuh-tee-toi-na e-lä-wät ja hy-wohyt-tä ra-ka-s-ta-wat Ju-ma-lan mie-len jäl-ken.

Ju-ma-la on kor-kein hy-wohyö, jo-ta on pe-rus-ta-nut maan ja

wal-mis-ta-nut au-rin-gon. Hän
 on ra-ken-da-nut ko-ko luon-
 non e-lä-wäin hy-wäf-si ja ih-
 mis-ten on-nek-si, jos-ta seu-raa
 hä-nel-le mää-rä-tön kun-ni-a.

K u - k o - u s .

Mei-dän J-säm-me, jo-ka o-
 let tai-waas-sa, py-hi-tet-ty ol-
 kon si-nun ni-mes, lä-hes-ty-kön
 si-nun wal-da-kun-das, ta-pah-
 tu-kön si-nun tah-tos niin maas-
 sa kuin tai-waas-sa. An-na
 meil-le mei-dän jo-ka-päi-wäi-
 nen lei-päm-me, ja an-na meil-
 le mei-dän syn-dim-me an-dek-
 si, niin kuin me-kin wel-wol-li-
 sil-lem-me an-dek-si an-nam-me.
 Ä-lä saa-ta mei-tä kii-sa-ut-seen,
 waan pe-las-ta mei-tä pa-has-

ta; sillä si-nun on wal-da-kun-
da, woi-ma ja kun-nia i-än-
kai-ki-sek-si, A-men!

Kol-me ko-waa kiel-do-a.

En-sim-mäi-nen kiel-do.

A-lä tur-me-le it-se-äs.

Toi-nen kiel-do.

A-lä wa-hin-goit-se lä-him-
mäis-täs.

Kol-mas kiel-do.

A-lä kiu-saa luon-do-kap-pa-
lei-ta.

Kol-me kal-lis-ta käs-ty-ä.

En-sim-mäi-nen käs-ty.

Seu-raa oi-ke-ut-ta.

Toi-nen käs-ty.

Ma-käs-ta hy-wynt-tä.

Kol-mas käs-ty.

Pal-we-le to-tuut-ta.

Kiel=lon pe=rus=tus.

Jul=mat saa=wat jul=man lo=pun,
ru=man pal=kan raa=te=li=at,
jot=ka tuo=wat tur=me=luk=sen,
tus=kan luo=duil=le li=sää=wat.

Käs=ryn pe=rus=tus.

Tur=ha om=bi thöm=me ar=wo,
hal=pa käs=ryn kuu=le=mi=nen,
jos ei ha=lu, hy=wän suon=do,
sie=hen li=sää siu=na=us=ta.

Euon=nol=li=nen la=ki.

Suo ja tee si=tä toi=sel=le,
mi=tä si=nä soi=si it=sel=les ta=
pah=tu=wan.

Neu=ubi.

Jot=ka ei tun=ne hy=wän ar=
wo=a, ja mi=tä hä=nen toi=sel=le

te-ke-män pi-tää, a-ja-tel-ko-
it-sen-sä toi-sen ti-lai-suu-teen,
että hä-nen sil-män-sä au-ke-ni-
si-wat.

Au-tuu-den pe-rus-tus.

S-man tun-non to-dis-tais-sa
hy-wä au-tuu-den a-waa-pi,
jo-ta ja-lot har-joit-ta-wat
hy-wän suon-nos-ta su-las-ta,
pait-si pal-kan ai-woi-tus-ta,
pait-si pel-ko-a po-wes-sa.

Tut-kin-non ai-nei-ta.

Li-sä-tä toi-sen on-ne-a on
hy-wä, wä-hen-dää hä-nen wai-
wan-sa on pa-rem-bi.

Ei se o-le kos-kaan on-ne-ton,
jo-ka kår-si-ä ja o-saan-sa ty-
ty-ä tai-taa.

Toi-mi ja re-hel-li-syys o-wat
 ai-na hyö-dyl-li-set; toi-mi li-
 sää lei-wän, ja re-hel-li-syys
 kun-ni-an.

To-ka wä-hem-män tie-tää,
 se e-nem-män tur-huut-ta us-
 koo ja tai-ka-uf-siin luot-taa.

Sy-wän te-ki-ää hy-wät ra-
 kas-ta-wat; ra-kas-ta-kon siis
 jo-kai-nen e-nem-min Ju-ma-laa
 ja wan-hem-bi-an-sa.

To-ka luot-taa Ju-ma-laan,
 ja toi-woo tois-ta e-lä-mää, ei
 se wa-hin-goit-se sie-lu-an-sa.

Sa-nan Las-ku-ja.

Ra-te-us on sie-lun surma,
ruo-s-te rau-dan tur-me-lee-pi.

Läm-min lai-hon kas-wat-taa-pi,
hy-wän suon-do sie-lun ar-won.

Her-kut hei-ko-f-si te-ke-wät,
fii-tos pet-tää mo-nen mie-len.

Ah-te-ruus on on-nen al-ku,
työ ja toi-mi kun-ni-ak-si.

Wai-wa li-sää wii-sa-ut-ta,
siinä sit-tis-tyy te-räs-kin.

Lu-pa-us on lu-ja sa-na,
to-si puh-das mie-hen pu-he.

Wii-sa-us on tun-non waa-ka,
joll-la pun-ni-taan pu-heet-kin.

Työ-s-tä tu-lee ter-we-yt-tä,
työl-lä hil-li-tään hi-mot-kin.

To-ka huf-kaa hy-wän ar-won,
se on on-nen-sa hu-fan-nut.

Alku itse-harjoitukseen
lukemiseksi.

Äänelliset puustavit.

a o u e i ä ö y.

Äänettömät puustavit.

l m n r s h k g p b t d j w.

Pitkä-äänelliset puustavit.

aa oo uu ee ii ää öö yy.

Raksi-äänelliset puustavit.

ai au oi ou ui uo ei eu.

ie iu äi äy di öh yi yd.

Latinaiset puustavit.

A O U E I Ä Ö Y

L M N R S H K G P B T D J W

a o u e i ä ö y

l m n r s h k g p b t d j v.

Juttuja.

Ensimmäinen Juttu.

Perju-poika itki muinen näljän tähden aivan katkerasti, huutain Taimaasta apua. Toinen kerjäläis-lapsi, joka kohtasi hänen itkemässä, kysyi häneltä: Mitäs itket? Ah! minun on nälkä, vastasi hän; en minä ole koko tänä päivänä saanut leipää maistaa. Minun on myös nälkä, sanoi toinen, mutta sinun taitaa olla enemmän, koska niin kovanasti itket. -- Se, ota puoli tästä palaisesta, josta minä äskettäin saanut olen.

Auta aina turvatonda,
anna vähästä vähäisen;
andimes ja lahjas arvon
hyvän suondo suurendaapi.

Toinen Juttu.

Ramba ja sokea kohtasivat Ferran toinen toisensa. Sokea luuli rammasta johdattajan saavansa, ja pyysi händä itseänsä taluttamaan; mutta ramba vastasi: En taida minä waiwainen poika itsejän käydä, vielä wähemmän sinua johdattaa. Mutta, sinulla näkyy olewan terwe ruumis, - - kanna sinä minua, minä tahdon sinulle tien neuwoa. Sokea otti ramman selkäänsä, ja nyt kulkiwat he kahden, joka yhdelle heistä olisi mahdoton ollut.

Ystävyys ja yksi mieli
maasfa paljon matkaan saavat.

Kolmas Juttu.

Roska hyvä ja järjellinen nuorukainen näki Ferran tyhjän lapsen tylysti remäisewän toisen siiven pienellä perhoi-

selda, sanoi hän kohta: Mitä warten sinä wiatonda elämäistä niin julmasti vaatelet? Mitäs luulisit, jos jokuu sinun kates taikka jalkas pois tembaisi? Parempi on elämäisengin kohta kuolettaa, kuin händä kauan kiusata. Mutta sallikan näidengin elää, koska ei ole tarwe heitä kuolerella.

Tunnoton on turmelia toisen onnen tällä maalla, tyhmä, jok' ei tunne sitä, että Luoja he on luonut tänne yhdestä tomusta.

Neljäs Juttu.

Talon isännällä oli muinen pari siivollista poikaa, jotka hän pani Pitäjän Kouluun. Siellä lukivat he yhdessä ja sanoivat useasti keskenänsä: joka ahkerasti lukee, se wiisaaksi tulee. Muutama man ajan perästä tuli heistä myös kaksi kelpo miestä, juuri rehellistä ja hmi-

märtäväistä talon-poikaa, jolla ei kelle-
 kän määrnyttä tehneet, vaan luottivat
 ahkeruuteensa ja turvasivat Jumalaan,
 joka siunasi he ylen-paldisuudella naapurien
 riengin hyväksi.

Ahkeruus on lapsen arvo,
 työ ja toimi vanhan turva;
 vitia palkka pahain lasten,
 joista vaivaiset venyvät.

Viides Juttu.

Kaksi miestä löysivät muinen tiellä
 yhdessä kulleissansa kaksi-peräisen nahkai-
 sen raha kulkaron. Nyt tahtoi kumbikin
 sen yksinäänsä omista. He nostivat tästä
 riidan ja menivät Dikeuteen. Yksi sanoi:
 minä sen tiellä ylös otin, ja toinen:
 minä sen ensin näin. Tämän jälkeen
 päätti Tuomari, että kulkaro piti heidän
 välillään keskeldä poikki leikattaman, koska
 ka ei sille omistajaa tullut, ja rahat, mi-

tä kulkarossa oli, jäivät la-in kustannuksiin. Jutun kandajain palkat saivat riita-miehet vielä kumbikin omasta kulkarostansa sovittaa.

Rumat ovat riita-miehet,
köyhät la-in käveliät;
turhan riidan turha voitto
jääpi jutun kandajalle.

Kuudes Juttu.

Endisellä pojalla olivat rikkaat vanhemmat. Hän ajatteli sen tähden: «Mitä minun tarvitse työtä tehdä, taikka jotakin opetella; minulla on rikas isä, ja minä saan yksinani perää kaiken hänen omaisuudenensa». Eikä hän opetellutkaan mitään kelvollista. Vanhemmat kuolivat viimein, poika rupesti tuhlaten elämään, ja loppu perintöä paloi tuli-palossa. Nyt täytyi hänen lähteä vierasta palvelemaan. Mutta osasi tulla kowalle isännälle, joka

teetti hänellä paljon raskasta työtä, ja andoi vähän ruokaa. Hän murhetti, hän itki nyt yksinäisyydessä tämän onnettomuuden ylitse. Viimein tuli hän kovan murheen kautta heikko-mieliseksi, ja eli Kirkon wai-waisena monda vuotta.

Nälkä, laiskan näännyttäjä,
 tuskan tuopi tuhlijalle;
 pian kuluu peri-kalu,
 pian toimita tavara.

Seitsemäs Juttu.

Wähäinen ja ainoa poika pyysi muin-
 nen isäldänsä lupaa, saada ottaa yhden
 kerjussa kulkewaisen pienen pojan kumppa-
 niksensa. Isä sanoi: mitä sinä sen lai-
 sella miehellä teet? Millä sinä hända ruo-
 kit ja waatetat? Mutta poika wastasi:
 en minä ole koskaan woinut syödä kaikkia
 ruokaa, kuin äiti minulle antaa; jos mi-
 nä tästä-lähin syön vähemmän, niin siinä

on tyllä meille molemmille, ja waatteeksi annan minä hänelle toisen kirkko jakkuni. Isä ei woinut enää olla waisten poikansa kaunistu rukousta, waan andoi luwan tähän kiitettävään hyvään työhön, ruokki ja waatetti itse molemmat. Lapset kaswoivat nyt yhdessä, ja iloitsivat keskenänsä, niin kuin kaksi rakasta ystäwää, isännän pojan kuolemaan asti, jonga wuoro ensin ja warhain tuli. Sen jälkeen omisti isändä ainoan poikansa ystäwän, sen siweyden, ahkeruuden ja toimentähden, perindömaansa perilliseksi.

Se on ilo ihmiselle
tehdä toiselle hyvyyttä.
Suokan aina sydämestä
ylen-paldinen palamme
huonon, nälkäisen hyväksi.

Laulu.

Lapsella on lewollinen
 aika luona isänsä,
 olo aivan onnellinen,
 hupa helmasf' äitinsä.

Miin kuin kaikki kukoistumat
 kedoillamme kewällä,
 lapset kaswain kaunistumat
 iloifella iällä.

Muista aina arwoasi,
 wältä, lapsi, wäärhyttä,
 muista omaa onneasi,
 harjoittele hynhyttä.

Tutki itse, käännä kuulos
 neuwon puoleen nuorena,
 tukahuta turha luulos,
 ole wiisas wanhana.

Kärsi waiwan waiikutusta,
 lapsukainen, laulellen,
 etsi hywää huwitusta,
 ole aina iloinen.

Joka jalon hywän-suonnon
 ystäwä on elossa,
 sill' on rauha oman tunnon
 wiimein majan muutossa.

Nummerot elli Luku-merkit,	Kirjoitus-merkit.
1 yksi.	1 eroitus-merkki.
2 kaksi.	2 wäli-merkki.
3 kolme,	. päätös-merkki.
4 neljä.	∴ seuraus-merkki.
5 viisi.	? kysymys-merkki.
6 kuusi.	! liikutus-merkki.
7 seitsemän.	” lainna-merkki.
8 kahdeksan.	’ pois jättö-merkki.
9 yhdeksän.	() sulkiat.
10 kymmenen.	— — ajatus-merkkiä.
50 viisi kymmendä.	∴∴∴ taukous-merkkiä.
100 sata.	- yhdistys-merkki.
500 viisi sataa.	∴ tawaus-merkki.
1000 tuhat.	∴∴∴ kertaus-merkki.
1000,000 tuhannen tuhatta.	§ jako-merkki.

1 2 3 4 5 6, 7 8 9.

Sata kaksi kymmendä kolme (kertaa) tuhannen tuhat a, neljä sataa viisi kymmendä kuusi tuhatta, seitsemän sataa kahdeksan kymmendä yhdeksän.

Luku-laskun Taulu.

2 kertaa 2 on 4
2 = = 3 = 6
2 = = 4 = 8
2 = = 5 = 10
2 = = 6 = 12
2 = = 7 = 14
2 = = 8 = 16
2 = = 9 = 18
2 = = 10 = 20

3 kertaa 3 on 9
3 = = 4 = 12
3 = = 5 = 15
3 = = 6 = 18
3 = = 7 = 21
3 = = 8 = 24
3 = = 9 = 27
3 = = 10 = 30

4 kertaa 4 on 16
4 = = 5 = 20
4 = = 6 = 24
4 = = 7 = 28
4 = = 8 = 32
4 = = 9 = 36
4 = = 10 = 40

5 kertaa 5 on 25
5 = = 6 = 30
5 = = 7 = 35
5 = = 8 = 40
5 = = 9 = 45
5 = = 10 = 50

6 kertaa 6 on 36
6 = = 7 = 42
6 = = 8 = 48
6 = = 9 = 54
6 = = 10 = 60

7 kertaa 7 on 49
7 = = 8 = 56
7 = = 9 = 63
7 = = 10 = 70

8 kertaa 8 on 64
8 = = 9 = 72
8 = = 10 = 80

9 kertaa 9 on 81
9 = = 10 = 90

10 kertaa 10 on 100
10 = 100 = 1000

1000 kertaa 1000 on 1000,000

Täiki-puhe.

Paitsi lukemisen harjoitusta on aiwoitus tämän Kirjaisen kanssa, että lapsen sydän tulisi taimutetuksi hywyhteen; siitä hywyhden siemen pitää warhain kylwettämän. Jos tämä Kirjainen sen tähden Maa kunnassa jotakin hywyhttä vaikuttaa, niin on minun aiwoitukseni täytetty ja waiwani kyllä palkittu. Se on tullut usein sanotuksi, waan harwoin suuremmalla hartaudella ihmisyhttä kohtaan.

Koska lapsi jo osaa selkeästi Kirjaa lukea, ja hänen ymmäryksensä on ruvennut wahwistumaan, sitte on wasta oikean Autuuden Opin kanssa aljettawa, että hän itse ymmärtäisi mitä hänen uskomon pitää, että hänen uskonsa perustus löytyisi tiedossa ja tunnossa, waan ei epä-luulossa.

318. III. 10 R.

Swan. last. being 3.

